

NYHETER

KATARSISTV

DEBATT

FORSKNING ▼

INNSIKT

TIPS OSS

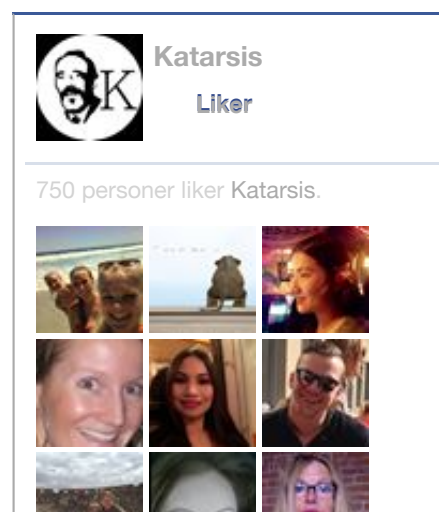
PSYKOPATER I MEDIA VERSUS PSYKOPATER I FORSKNING

17. november 2014 | [Forskning](#), [Forskning ved Det psykologiske fakultet](#), [Innsikt](#), [Nyheter](#) |

Verdens gang (VG) og andre norske aviser har dette året publisert flere artikler om psykopater. – Måten begrepet fremstilles på, blir for upresist og unyansert, mener Asle Makoto Sandvik, som nylig ferdigstilte

FØLG OSS PÅ FACEBOOK

MEST LESTE DEN SISTE MÅNEDEN

- En psykologstudents bekymringsmelding
- Tvangsinnlagt og feildiagnostisert
- Kinaputten som ble til en atombombe
- Kjære bekymret student
- Når jobbidentiteten rakner

doktorgradavhandlingen «*Psychopathy – the heterogeneity of the construct*».

I media, film, og tv blir psykopater til stadighet portrettert som onde mennesker man bør unngå, og som skiller seg fra «oss andre». Det blir eksempelvis dradd frem fiktive figurer som Hannibal Lecter og Dexter. Disse blir også nevnt i avisers oppslag rundt psykopatibegrepet. De siste månedene har blant annet VG trykket flere saker som omhandler nettopp dette: psykopater. Men, hvordan er egentlig deres fremstilling av psykopati og psykopater sammenlignet med hva forskningslitteraturen forteller oss? Vi spurte Asle Makoto Sandvik (innrammet) om dette, som de siste årene har vært ansatt som doktorgradsstipendiat ved Universitetet i Bergen (UiB), der han nylig har fullført sin doktorgradsavhandling «*Psychopathy – the heterogeneity of the construct*».

- De sauser sammen folk med ulike personlighetsforstyrrelser

Til daglig arbeider Sandvik ved Politihøgskolen i Stavern som førsteamanuensis i psykologi, men i september disputerte han med sin doktorgradsavhandling ved UiB. Avhandlingen handler i korte drag om heterogenitet i psykopatibegrepet, altså hvorvidt individene kategorisert som psykopater er ulike og mangfoldige, og at det gjerne ikke er et like helhetlig begrep som det ofte blir fremstilt som i media. Flere typer personligheter dras da ofte inn i begrepet, og disse har kanskje heller ikke særlige hovedtrekk til felles. Nettopp mangelen på en slik heterogenitet i mediafremstillingen av fenomenet, er noe som bekymrer Sandvik.

– Noe av det de skriver, er greit. Hovedproblemet er at de sauser sammen folk med ulike personlighetsforstyrrelser som burde vært skilt fra hverandre, både med tanke på problematikk og symptomer, sier han.

– I tillegg begynner noen av VGs artikler med at det kan være så mange som 5 % av befolkningen som er psykopater, og det presenteres på en måte som at de er overalt – på jobben din, i hjemmet ditt. Forskning viser heller at forekomsten kan se ut til å være på 1 %, så denne presentasjonen er heller ikke i samsvar med forskningslitteraturen.

MELD DEG OPP TIL NYHETSBREV

På tross av flere spesialist- og ekspertuttalelser i VGs artikler om temaet, står det også skrevet at 9 av 10 vil vokse av seg diagnosen i løpet av 10 år. Dette er det ikke hold i, mener Sandvik.

– Jeg vet ikke hvor de har det fra. Det er ingen litteratur som tilsier at der finnes en endring her. Antisosal atferd kan man vokse av seg, da det er atferden som endres, men personlighet endres ikke i like stor grad, den er relativt stabil gjennom livet. Man kan til og med bli verre, så dette er direkte feil.

Selv om psykopati ikke er en formell diagnose i dagens diagnosemanualer, blir begrepet ofte slått sammen med både antisosal personlighetsforstyrrelse og dyssosial personlighetsforstyrrelse i media. Dette blir upresist, opplyser Sandvik.

– Antisosal og dyssosial personlighetsforstyrrelse er mer atferdsorienterte og brede diagnoser. Da blir det litt meningsløst å sette dem i en sekkebetegnelse med psykopater og psykopati, da disse begrepene mer refererer til den personlighetsmessige og emosjonelle siden ved mennesket. Fremstillingen blir rett og slett for unyansert, og heterogeniteten i psykopatbegrepet kommer ikke godt nok frem i slike artikler.

Alle har grader av psykopatiske trekk

Sett tilbake har psykopatibegrepet en lang historie. Tidligere definisjoner av psykopati var svært brede, og omfavnet mange, om ikke samtlige, psykiatriske diagnoser.

– Det er på sett og vis et slikt bilde VG skaper. Man tar alle man ikke liker, og kaller dem psykopater; sjefen, ekskonen, en sur kollega, de det måtte være. Det kan være nyttig for befolkningen å vite at forskere ikke er helt enige i hva psykopatbegrepet innebærer, og at det ikke er en enhetlig konsensus her, sier Sandvik.

Likevel er det visse trekk, slik som narsissisme, mangel på anger og medfølelse, samt impulsstyrt atferd, de fleste forskere mener er viktige innslag i psykopati. Sandvik opplyser at det her vil være mer hensiktsmessig å snakke om dimensjoner av trekk, heller enn å

dele mennesker inn i kategorier, slik VG fremstiller psykopatbegrepet. Han mener at alle har grader av psykopatiske trekk som del av sin personlighet. Psykopater har heller disse trekkene i større grad enn andre.

Fokuser på individers atferd, ikke diagnose

Å pakke sakene sine, og komme seg unna personlighetstyper som dette, som VG skriver i en av sine artikler, er et riktig råd, mener Sandvik. Han hevder imidlertid at det helst bør vektlegges individers trekk og atferd i slike fremstillinger. I stedet for å være oppmerksom på selve «psykopatene», bør man heller vurdere hvorvidt et individ skaper store problemer for seg selv eller andre, uavhengig av diagnose, da det finnes mange diagnoser som kan resultere i farlig atferd.

Begrepet «psykopat» er mye brukt i forskningslitteraturen, men er et svært ladet ord i den generelle befolkningen. I tillegg bruker gjerne media begrepet for å skape oppmerksomhet rundt sine saker. På tross av dette hevder Sandvik at det er en riktig term å anvende, da det beskriver problemene ganske godt. Likevel stiller han seg tvilende til bruken av psykopatbegrepet fremfor «psykopatiske trekk», da dette ville vært en bedre og mer presis beskrivelse.

– Oppsummert mangler artiklene rett og slett nok heterogenitet, samt nok presisering og nyansering til å få frem et godt nok bilde av psykopater sett fra et forskningsmessig standpunkt, avslutter Sandvik, og mener dette bør tas i betraktning i fremtidige artikler publisert i media om temaet.

Skrevet av:

Om

Siste artikler

Karina Harkestad

karina@katarsisuib.no

Powered by Starbox

Liker Del 70 Tweet 9 g+1 0 Share

KOMMENTARER

0 Kommentarer

Legg til en kommentar ...

Publiser på Facebook også

Publiser so

Sosial tilleggsfunksjon for Facebook

RELATERTE ARTIKLER

**NÅR
JOBBIDENTITETEN
RAKNER**

Ingen kommentarer | apr 7, 2015

**EPISODE 1 AV
«HVEM DREPTE
VARSLEREN?»**

Ingen kommentarer | apr 3, 2015

**EPISODE 2 AV
«HVEM DREPTE
VARSLEREN?»**

Ingen kommentarer | apr 4, 2015

**TVANGSINNLAGT
OG
FEILDIAGNOSTISERT**

Ingen kommentarer | mar 25, 2015

NYHETER

**NÅR
JOBBIDENTITETEN**

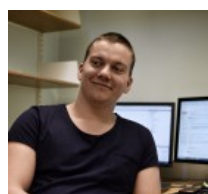
**EPISODE 2 AV
«HVEM DREPTE**

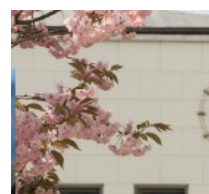
**EPISODE 1 AV
«HVEM DREPTE**

**TVANGSINNLAGT
OG**

**STUDIEPERMISJONKJÆRE
FOR Å FORSKE**

BEKYMRET

RAKNER

VARSLEREN?»

VARSLEREN?»

FEILDIAGNOSTISERT

STUDENT

COPYRIGHT © 2015 [KATARSIS](#).

BESØKSADRESSE: CHRISTIES GATE 12, 5015 BERGEN

[TIPS OSS](#)

[JOBBE I KATARSIS?](#)

[REDAKSJONEN](#)